

Zienswijze Jeugdplatform op SHZ Beleidsvoorstel

Datum: 24 juli 2020

Jeugdplatform Amsterdam is erg te spreken over het nieuwe systeem om een sociale huurwoning te zoeken, omdat in dit stelsel meer aandacht is voor problematisch thuiswonende jongeren (starters) en andere groepen met kinderen. Uit onze signalen tot op heden blijkt dat het gebrek aan betaalbare en passende woningen een breed gedragen knelpunt is onder kwetsbare jongeren in Amsterdam. Wij hopen dat dit nieuwe systeem deze groep meer kansen biedt om vanuit een stabiele basis hun leven verder vorm te geven. Vanuit onze kennis van de leefwereld van jongeren en ouders delen wij graag onze zienswijze op bepaalde elementen van het SHZ Beleidsvoorstel.

Afnemen van punten (sancties)

Wij snappen dat het belangrijk is om te voorkomen dat mensen die niet urgent een woning nodig hebben actief gaan zoeken alleen om zoekpunten te verzamelen. Daarom vinden we het redelijk om bij het weigeren van een uitnodiging 1 zoekpunt en 1 situatiepunt te verliezen. En met de mogelijkheid om twee keer een woning te weigeren is er ruimte om een passende woning te vinden. Het verliezen van alle zoek- en situatiepunten bij een No-show kan bij problematisch thuiswonende jongeren voor knelpunten zorgen. Ook al heb je een uitnodiging geaccepteerd kan het bij jongeren alsnog voorkomen dat zij de daadwerkelijke afspraak vergeten om diverse redenen. Bij een aantal categorieën binnen *problematisch thuiswonende jongeren* kunnen stressvolle thuissituaties en/of chronische stress¹ invloed hebben op het functioneren van de jongere, waaronder het vermogen om te plannen. Deze jongeren lopen een te groot risico om hun voorrang te verliezen door de reden waarvoor zij die voorrang krijgen. Hierdoor zit deze sanctie het doel van situatiepunten voor deze groep in de weg. Wij zouden het passender vinden als de sanctie bij een No-show gelijk wordt getrokken met de sanctie voor het weigeren van de uitnodiging. Hierdoor geef je een prikkel om de volgende keer wel op te dagen en bied je de ruimte om te verbeteren. In het kader van de informatievoorziening is dat ook makkelijker om te onthouden.

Situatiepunten: problematisch thuiswonende jongeren

Er wordt terecht benoemd dat er uitgebreidere toetsing nodig is voor deze groep om in aanmerking te komen voor een situatiepunt, omdat de situatie niet voor elke jongere in de 5 categorieën problematisch hoeft te zijn. Wanneer de situatie problematisch wordt is er meestal al hulpverlening bij betrokken dat kan verschillen per categorie. Om de toegankelijkheid te waarborgen zouden wij het passend vinden om een aanvraagproces via intermediairs bij het urgentie- WMO loket op te zetten voor deze groep. Hiermee maak je het aanvragen van een situatiepunt toegankelijk voor een brede groep hulpverleners die de uiteenlopende situaties van deze groep uitgebreider kan beoordelen. Wij raden af om de beoordeling te beleggen bij één organisatie, omdat een omweg kan leiden tot meer bureaucratie. Voor jongeren waar nog geen hulpverlening is gestart is de organisatie die toegang verleent aan hulpverlening, zoals in Amsterdam het OKT, een passende beoordelaar.

¹ Pijpers, F., Vanneste, Y. & Feron, F. (2019). *Stress bij kinderen: hoe houden we het gezond?* Utrecht: Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

Wanneer de situatie problematisch blijkt kan de jongere meteen verwezen worden naar passende hulpverlening.

Bij het formuleren van criteria is het belangrijk om richtlijnen mee te geven met voldoende ruimte voor de hulpverlener om zelf te beoordelen. Dezelfde situatie kan voor de ene jongere wel en voor de andere jongere niet problematisch zijn. Daarom vinden wij het belangrijk dat er bij de toetsing rekening gehouden wordt met hoe de jongere de situatie ervaart en daar ook expliciet naar gevraagd wordt in gesprek met ouder(s) én jongere(n).

Graag geven wij een aantal aandachtspunten mee om rekening mee te houden bij het formuleren van criteria voor twee categorieën binnen de groep *problematisch thuiswonende jongeren* waar volgens ons uitgebreidere en zorgvuldige beoordeling nodig is.

Jongeren in een pleeggezin

Afhankelijk van de kwetsbaarheid van een pleegjongere kunnen er verschillende hulpverleners betrokken zijn, zoals een pleegzorgwerker, het OKT en psychische hulp. Met de overgang van jeugdhulp naar volwassenhulp kunnen er allerlei problemen ontstaan, zoals wachtlijsten die continuïteit van zorg kunnen belemmeren. Het is daarom belangrijk om de hele situatie in kaart te brengen, ook de risico's die de pleegjongere loopt in de toekomst vanwege de kwetsbaarheid. Pleegjongeren hebben vaak last van trauma's waar zij nog jaren last van kunnen hebben en die hun belemmeren in hun ontwikkeling.

Jonge mantelzorgers

Bij jonge mantelzorgers is op jongvolwassen leeftijd niet altijd zichtbaar of hun situatie problemen zal opleveren, vaak ervaren zij dat pas op latere leeftijd. Als jonge mantelzorgers al vroeg mantelzorgers zijn wordt dat in sommige gevallen ook als normaal ervaren door jongeren, omdat ze daarmee opgegroeid zijn. Ook in veel culturen is het zorgen voor een gezinslid heel normaal. Het is daarom belangrijk om ook te beoordelen in welke mate zij risico lopen om op latere leeftijd problemen te ondervinden door hun mantelzorgtaak.

Bij jonge mantelzorgers is het belangrijk om mee te nemen in de beoordeling vanaf welke leeftijd zij mantelzorg verlenen en welk effect dat heeft (gehad) op hun ontwikkeling. Als zij op jonge leeftijd al mantelzorg verlenen dat geassocieerd wordt met het verantwoordelijkheidsniveau van een volwassene en dat voor langere periode doet heeft dat een negatief effect op hun ontwikkeling, omdat zij daarop gaan anticiperen.

Tijdelijke contracten

Kwetsbare jongeren hebben stabiliteit en zekerheid nodig om hun leven verder vorm te geven. Daar vinden wij tijdelijke contracten voor jongerenwoningen geen passende vorm bij. Als er wel gebruik wordt gemaakt van tijdelijke contracten is het belangrijk om in dat proces te zorgen voor stabiliteit en zekerheid door goede informatievoorziening en een vangnet. Door het woningtekort en de hoge huren is doorstromen voor veel jongeren niet mogelijk. Ook horen we vaak verontrustende verhalen over jongvolwassenen die in hun jongerenwoning hun eerste kind hebben gekregen en niet kunnen doorstromen, en dreigen met hun kind op straat gezet te worden. Dat is een situatie die we graag willen voorkomen, omdat je daardoor juist een problematische situatie tot stand brengt.

Gezinsuitbreiding is niet per definitie een bewuste keuze bij jongeren en wij kennen genoeg situaties waarbij een ongeplande zwangerschap bij jongeren voor problematische situaties zorgt. Deze groep valt daardoor vaak tussen wal en schip en komt dan in de dure maatschappelijke opvang terecht, terwijl dat door een vangnet of passend woningaanbod voorkomen kan worden. Maak van een vangnet geen optie, maak het een recht.

Uitlegbaarheid: informatievoorziening voor jongeren

Naast de uitlegbaarheid op basis van een taalbeperking vinden wij ook de volledigheid van de informatievoorziening belangrijk voor (kwetsbare) jongeren. Jongeren hebben als starters vaak ook behoefte aan informatie over:

- Financiën:
 - Wat zijn je verplichtingen, zoals gemeentebelastingen en waterschapsbelasting
 - Waar heb je recht op, zoals kwijtschelding, voorzieningen en toeslagen
 - Hoe moet je je financiën beheren met een zelfstandige woning?
 - Wat moet je waar aanvragen (verzekeringen, gas/water/licht)
 - Welke invloed hebben veranderingen in het huishouden op de financiën
- Rechten en plichten bij tijdelijke contracten: maak een stappenplan voor doorstromen
- Controleren van het huis op gebreken die de woningbouw zou moeten repareren
- Servicekosten

Aandachtpunten voor informatievoorzieningen jongeren:

- Een animatie/filmpje of infographic werkt goed bij jongeren
- Naast de lange stukken tekst ook altijd een publieksversie dat makkelijker leesbaar is, zodat de informatie ook toegankelijk is voor jongeren en mensen die minder talig zijn
- Een centrale plek waar informatie te vinden is over zelfstandig wonen en alles wat daarbij komt kijken voor starters: zoek samenwerking op hiervoor!

Het nieuwe systeem om sociale huurwoningen te zoeken richt zich met de situatiepunten op specifieke doelgroepen. Vanuit de doelgroep kwetsbare jongeren die het Jeugdplatform vertegenwoordigt zien wij dat ook andere groepen binnen kwetsbare groepen problemen ervaren met het wonen. Daarom sturen wij u ons advies *Wonen voor kwetsbare groepen* mee om een breder beeld mee te geven.

Met vriendelijke groet,

Jeugdplatform Amsterdam